

ИНВЕСТИЦИЯ, ЭКСПОРТ ВА САНОАТ СОҲАЛАРИДАГИ ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 18 январь кuni 2024 йилда инвестиция, экспорт ва саноат соҳаларидаги устувор вазифалар муҳокамаси юзасидан видеоселектор йиғилиши бўлиб ўтди.

"Ўзбекистон - 2030" стратегиясида мамлакатимиз янги ички маҳсулоти ҳажмини 160 миллиард долларга ва аҳоли жон бошига даромадларни 4 минг долларга етказиш мақсади белгиланган. Бунга фақат ички бозор билан эришиб бўлмайди, асосийси - хорижий инвестицияларни фаол жалб қилиш ва экспортни кўпайтириш зарур.

Танқидий руҳда ўтган йиғилиш аввалида ушбу соҳалардаги ишлар ҳолати, мутасаддиларнинг фаолияти кўриб чиқилди. Сўнгги олти йилда юртимизга хориждан қарийб 50 миллиард доллар инвестиция кирган. Ўтган йили янги ички маҳсулот ҳам, саноат ҳам 6 фоизга ўсган.

Бироқ товарлар экспортда ўсиш бўлмаган. Мамлакатимиз сертификатларини тан олиш бўйича хорижий шериклар билан ишлар лозим даражада ташкил этилмаган. Халқаро молия ташкилотлари иштирокидаги 480 миллион долларлик 5 та лойиҳа бўйича ўзлаштириш бошланмаган. Худудларда молиялаштирилиши тўлиқ аяланган 8 триллион сўмлик қарийб мингта лойиҳа ҳалигача ишга тушмаган.

Маҳаллий маҳсулотларни ташқи бозорларга етказишда ишончли логистика заنجирларини ташкил қилиш, минтақавий ва йирик халқаро лойиҳаларни жадаллаштириш, товарларни божхона режимида қайта ишлашни кенгайтириш бўйича топшириқлар берилди. Йиғилишда инвестициялар самарадорлиги ва галдаги режалар ҳам муҳокама қилинди.

Сўнгги олти йилда мамлакатимиз саноатига жалб қилинган инвестициялар ҳажми 7 баробар ошган. Ёки сўнгги уч йилда хориждан 14 миллиард долларлик асбоб-ускуналар олиб келинган.

Лекин саноат кўрсаткичлари, яратилган иш ўрни ва қўшилган қиймат шунга яраша олмаган. Қатор худуд ва тармоқларда ишга туширилган корхона ва ускуналар экспорт натижасига таъсир кўрсатмаган. Лойиҳалар самарадорлиги устидан етарли назорат олиб борилаётгани танқид қилинди ва мутасаддиларга тегишли топшириқлар берилди.

Ўтган йили балиқчилик, паррандачилик, заргарлик, асаларичилик ва ипакчилик тармоқларида, Самарқанд ва Тошкент шаҳарларида, шунингдек, 12 та туман ва шаҳарда инвестициялар ҳажми нисбатан камайган. Айрим вилоятларда хорижий таширлар ва халқаро кўргазмалар чоғида келишишган инвестиция лойиҳаларининг ижроси сууст.

Инвестициялар, саноат ва савдо вазирлигига бу лойиҳаларни алоҳида назоратга олиб, жадаллаштириш бўйича кўрсатма берилди.

Йиғилишда давлатимиз раҳбари соҳадаги камчиликларни аниқ таҳлиллар асосида кўрсатиб ўтди.

Йиғилишдаги яна бир мавзу саноат ишлаб чиқаришини кўпайтириш ҳақида бўлди.

Масалан, ўтган йили 2 та драйвер тармоқ ва 4 та худудда 2022 йилга нисбатан экспорт ҳажмлари камайган. Экспортнинг 50 фоизи ҳанузгача 4 та бозорга тўғри келмоқда. Ёки хорижга товарларнинг учдан бир қисми хомашё сифатида сотилмоқда.

Бунинг учун юртимизда 24 та махсус иқтисодий зона ташкил қилинган. Уларга соддалашган тартибда ер ажратилиши, солиқдан имтиёзлар белгиланган. Лекин бу имкониятдан тўлиқ фойдаланилмапти. Масалан, республика бўйича бундай худудларнинг тайёр инфратузилмага эга 800 гектар майдони бўш турибди.

Ўзбекистон "GSP+" тизимига қўшилиб, Европага 6 минг 200 турдаги товарларни божсиз олиб кириш имкониятига эга бўлса-да, ўтган йили бу тизим доирасида бор-йўғи 384 турдаги товарлар экспорт қилинган. Мева-сабзавот экспорти учун хорижий давлатларнинг фитосанитар рухсатлари олинганга қарамадан, бундан тўлиқ фойдаланилмаган.

Шу боис иқтисодий зоналарни ривожлантириш бўйича янги тажриба амалга оширилиши белгиланди. Хусусан, Бухоро, Навоий ва Тошкент вилоятидаги махсус саноат зоналарининг 240 гектар майдони хорижий компанияларга аутсорсинг асосида бошқарувга берилди.

Аслида, мамлакатимиз иқтисодиётини янги босқичга олиб чиқиш учун экспортни йилга камида 30 фоизга ошириб бориш зарур.

Жорий йилда махсус иқтисодий худудларда 309 та йирик лойиҳани амалга ошириб, 40 мингта иш жойи яратиш мумкинлиги қайд этилди.

Президентимиз бу борадаги муҳим вазифаларга тўхталиб, тузилмавий ислохотларни маълум қилди.

Давлатимиз раҳбари маҳаллийлаштириш масаласига алоҳида эътибор қаратади.

Хусусан, Усимликлар карантини ва химояси агентлигининг тизими, иш услуги ва ёндашувлари тўлиқ ўзгарди. У янги салоҳиятли бозорлар топши, экспортбоп маҳсулотлар экилишини ташкиллаштиришга ҳам масъул бўлади.

Вазирлар Маҳкамасига худудларда озиқ-овқат саноатини ривожлантириш дастурини қабул қилиш вазифаси қўйилди. Жумладан, талаб юқори бўлган 25 турдаги озиқ-овқат маҳсулотини юртимизда ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш, озиқ-овқат корхоналарида халқаро стандартларни жорий этиш бўйича топшириқлар берилди.

Сўнгги йилларда мева-сабзавот ва озиқ-овқат экспортида талаб этиладиган барча сертификат ва рухсатномалар тўлиқ рақамлаштирилди. Лекин ҳалигача чегарада бу жараён тўрт идора томонидан назорат қилинапти. Шу боис, чегарадаги барча назорат функциялари Божхона қўмитасига ўтказилиши белгиланди.

Бундай имкониятлар чарм саноатида ҳам бор. Масалан, аҳолимизда автомобиль ўриндиғи жилдлари, спорт буюмлари, пойабзал ва аёллар сумкасига талаб кўп. Шундан келиб чиқиб, тармоқ раҳбарларига худудларда лойиҳаларни шакллантириш топширилди.

Кўплаб корхоналаримиз халқаро сертификат йўқлиги учун глобал логистика заنجирларига қўшила олмапти. Иқтисодиётнинг драйвер соҳаларида халқаро стандартларни жорий қилиш даражаси 35 фоизга ҳам етмайди.

Маҳаллийлаштириш фақат товарлар эмас, хизматларда ҳам бўлиши керак. Хусусан, охириги беш йилда энергетика, нефть-газ ва металлургия соҳаларида катта заводлар ишга тушди. Бундай мажмуалардаги юқори технология ускуналарни эксплуатация қилиш ва таъмирлаш бўйича малакали хизматларга талаб йилдан-йилга ортиб бормоқда.

Шунинг учун Техник жиҳатдан тартибга солиш агентлиги фаолияти тўлиқ ислох қилиниб, Ҳуқумат таркибига ўтказилди. Мутасаддиларга корхоналарда халқаро сифат тизимларини жорий этиш, сифати кафолатланган маҳсулотлар турини кўпайтириш, салоҳиятли давлатлар билан миллий сертификатни икки томонлама тан олиш бўйича келишувларга эришиш вазифаси қўйилди.

Шуни инобатга олиб, Вазирлар Маҳкамасига йирик корхоналарга сервис хизмати кўрсатишда маҳаллий корхоналар иштирокчини кенгайтириш бўйича вазифа қўйилди.

Экспортни кредитлашга 200 миллион доллар ресурс берилган. Бундан ташқари, бу йил экспортёрларни қўллаб-қувватлашга 800 миллиард сўм йўналтирилмоқда. Лекин берилган маблағлар, ҳар доим ҳам, қўшилган қийматли маҳсулот ва экспорт манбаига айланмапти.

Хар бир раҳбар фидойи бўлиб, ватани ва халқини севиб, тизими билан бирга ўз вазифаларини виждонан бажарса, биз қўяётган марраларга албатта эришса бўлади, - деди Президент.

Йиғилиш якунида инвестиция комплекси раҳбарлари, вазирлар ва ҳокимлар жорий йилдаги режалари бўйича ахборот берди.

Ў.А.

ҚУРИЛИШ ВА УЙ-ЖОЙ КОММУНАЛ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИДА

Йил якуни ва янги режалар муҳокама қилинди

Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида назорат қилиш инспекциясида 2023 йил якуни юзасидан навбатдаги йиғилиш ўтказилди. Дастлаб Республика Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида назорат қилиш инспекцияси бошлиғи Қозим Тулганов ўтган йил давомида соҳада амалга оширилган ишлар ва йўл қўйилган камчиликларни танқидий таҳлил қилди. Шундан сўнг, аниқланган ноқонуний қурилишлар, рўйхатга олинмаган объектлар ҳақида ҳар бир худудий назорат инспекцияси раҳбарининг ҳисоботи тингланди.

Хусусан, 2024 йил бўйича мақсадли дастурлар доирасида ижтимоий соҳа, инфратузилма ва кўп қаватли ва уй-жой объекти қурилиши тўғрисида сўз борди. Шу билан бир қаторда, 2022-2023 йилда аниқланган рухсатномасиз қурилган объектларни инспекциядан рўйхатдан ўтказиш бўйича амалга оширилган ишларга ҳам тўхталиб ўтилди. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2023 йил 23 ноябрдаги 619-сонли қарорига мувофиқ айрим қарорларга киритилаётган ўзгартириш ва қўшимчаларга ҳам урғу берилди.

Йиғилиш давомида Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида назорат қилиш инспекциясининг келгусида амалга ошириладиган ишлари ҳам муҳокама этилди. Худди шундай йил якуни муҳокамасига бағишланган йиғилиш Тошкент вилояти Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида худудий назорат қилиш инспекциясида ҳам бўлиб ўтди. Унда 2024 йил

бўйича мақсадли дастурлар доирасида ижтимоий соҳа, инфратузилма ва кўп қаватли уй-жой объекти қурилиши тўғрисида сўз борди. Шунингдек, 2022-2023 йилларда аниқланган рухсатномасиз қурилган объектларни инспекциядан тегишли тартибда рўйхатдан ўтказиш бўйича амалга оширилган ишлар таҳлил қилинди.

Тадбир давомида худудий назорат қилиш инспекцияси томонидан келгусида амалга ошириладиган ишларга ҳам тўхталиб ўтилди.

Вилоят масъуллари билан учрашув

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 28 августдаги ПФ-151-сонли Фармони ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 2023 йил 11 сентябрдаги 460-сонли қарорининг мазмун-моҳиятини тушунириш ва ижросини таъминлаш мақсадида Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Компетенцияни ривожлантириш институти ректори А. Қўлдашев Сирдарё вилояти масъуллари билан учрашув ўтказди.

Учрашувда "Ягона буюртмачи хизмати" ДУК, "Shaharozlik hujjatlarini ekspertiza qilish respublika markazi" ДМнинг худудий бошқармаси мутахассислари, пудрат ва лойиҳа ташкилотлари ҳамда Бошқарув сервис компаниялари раҳбарлари иштирок этиб, мутахассисларнинг сертификатлаш жараёни юзасидан маълумотга эга бўлишди.

Шунингдек, учрашув давомида иштирокчилар ўзларини қизиқтирган саволларга мутахассислардан жавоб олдилар.

Шаҳарсозликдаги долзарб масалалар қандай ечим топмоқда?

Адҳам ЭГАМБЕРДИЕВ, "O'zbekiston bunyodkori" муҳбири.

Ўзбекистон Республикаси Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлигида "Шаҳарсозликдаги долзарб масалалар: келажакка нигоҳ" мавзусида семинар ўтказилди. Семинар ўз олдига муҳим саволларни қўйгани, танқидий-таҳлилий кўринишда кечгани билан эътиборга молик. Тадбирни очиб берган Қурилиш ва уй-жой хўжалиги вазирининг биринчи ўринбосари Давронжон Адилев соҳадаги сўнгги жараёнлар ҳақида гапириб, олдинда ҳал этилиши керак бўлган масалалар кўплиги, баъзилари ҳали ҳам кун тартибда эканлигига алоҳида урғу берди.

Бугунги кунда актуал бўлган масалаларни санаб, жумладан, шундай деди: - Олдимизда вазифалар кўп, аммо асосийси - соҳанинг мамлакат ривожига чин маънода ҳисса қўшишига эришишдир. Бугун хориж тажрибасини ўрганиб, керакли жиҳатларини қабул қиларканми, бизнинг ҳам ўз талабларимиз бўлиши керак. Қандай талаблар? Биз исталган давлат тажрибасини тўғридан-тўғри ололмаймиз. Узимизнинг миллий нуктаи назаримиз, аъёнларимиздан келиб чиқадиган қатъий шартларимиз, миллий қодларимиз бўлиши керак. Бугун қилинаётган кўп илмий ишларда янгилик йўқ. Ҳатто баъзиларни кўчирилгани аққол сезилади. Қилаётган ишнинг давлатга, халққа фойдаси тегиши учун ҳаракат қилишимиз керак. Барқарор ва тўлақонли

стандартлар ишлаб чиқишимиз шарт. Аммо қачон? Ким бу ишни қилади? Узимиз, албатта. Хуллас, ўзимизнинг қатъий сиёсатимиз - позициямиз, таянадиган ўлчов ва дастуримиз бўлиши керак. Кузатган бўлсангиз, яқин вақт ичида сунъий интеллект мисли қўрилмаган даражада ривожланди. Биз ундан фойдаланиш шартларини ҳам белгилаб олишимиз зарур. Замон кутиб ўтиришга имкон бермайди, янгиликларни тез жорий қилиш ва замонга мослашимиз шарт.

Дарҳақиқат, агар соҳада кучли дастуриламал, аниқ белгиланган нормативлар шакллантирилса ва назорат қилинса, қурилишда тартиб-интизом бўлади. Семинар кун тартибда турган масалалардан бири - замонавий қурилиш соҳасидаги инновацион муҳитнинг шаклланиши босқичлари, айнаи вақтдаги

вазифалари ҳақида бўлди. Бу борада тадбирда экспорт сифатида қатнашган Тошкент архитектура ва қурилиш университети проректори Баҳром Тулганов ҳам масалага атрофича тўхталиб, ҳозирги кунда баъзи илмий изланишларнинг долзарблик даражаси, янгилиги йўқлигини, бугунги кун муаммосини ақс эттирмаётганини танқид қилди. "Ақлли шаҳар" ва яшил энергияга асосланган лойиҳаларни кўпайтириш, янги инновацияларни амалиётга жорий қилиш лозимлигини таъкидлади.

Семинарда навбат билан муҳокама қилинган, кўплаб мулоҳазалар билдирилган мавзулардан яна бири - айнаи пайтнинг энг актуал муаммоси бўлган экологик ўзгаришлар ҳақида бўлди. Семинар иштирокчилари ўзларининг эътироз ва тақлифларини, мулоҳазаларини билдириб ўтишди. Аввалгига "Ўзсаноатқурилиш-материаллари" уюммаси раиси ўринбосари Баҳодир Исмоилов ишлаб чиқаришдаги ўсиш, экспорт ва импорт ҳажми ҳақида гапириб, чекланган ресурслар сабаби ишлаб чиқариш жараёнида кўмир иштирокини ошириш режа қилинаётганини таъкидлади. Шу нуктада ҳақли эътирозлар ҳам билдирилди. Чунки кўмир атрафга кўпроқ зарарли ташламалар тарқалишига сабаб бўлади. Умуман қурилиш материаллари, хусусан, цемент ишлаб чиқариш экологик ҳолатга жиддий таъсир қилиши, бунинг олдини олиш чоралари, замонавий филтёрлардан кенг фойдаланиш заруратга айлангани айтилди.

Шаҳарсозликдаги долзарб масалалар қандай ечим топмоқда?

1-бет

Экологик ҳолат жиддий муҳокама қилинаркан, эпитборга молик таклифлар ҳам берилди. Жумладан, "ТошкентбошпланЛИТИ" ДМ етакчи мутахассиси Сардор Хусенов кўп қаватли уйлarning 30 фоиз қисми кўкаламзорлаштиришга ажратилишига ҳар доим амал қилинмаётганини ҳисобга олиб, вертикал кўкаламзорлаштириш таклифини ўртага ташлади. Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги масъул ходими Т. Аймуратов ҳам сўзга чиқиб, бугунги кунда иқтисодиёт тармоқларини ривожлантиришнинг узок муддатли дастурий ҳужжатлари, концепциялари ва стратегияларини экологик баҳолаш тартибини жорий этиш таклифини илгари сурди. Атроф-муҳит масаласига фақатгина қайсидир вазирлик эмас, балки бутун жамият эътибор қаратиши лозимлиги таъкидланди.

Утказилган семинарда келгусидаги вазифаларга ҳам тўхталиб ўтилди. Хусусан, 2024 йилда Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлигининг асосий йўналишлари, хусусан, нормативларни янгилаш ва шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқиш, архитектура ва урбанизацияга оид

масалалар ҳам иштирокчилар диққат-марказида бўлди. Вазирлик ҳузурда бугунги кунда Техник меъёрлаш ва стандартлаштириш илмий тадқиқот институти ташкил қилинган бўлиб, Шаҳарсозлик норма ва қоидалари ҳамда стандартларни ишлаб чиқиш, халқаро талаблар билан уйғунлаштириш ва уларнинг фондини яратиш асосий вазифа сифатида белгиланган. Бундан ташқари, вазирликнинг асосий йўналишларидан яна бири – шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқиш, архитектура ва урбанизация жараёнларини такомиллаштиришдир. Шу мақсадда Урбанизация ва шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқиш Республика маркази ҳам ташкил этилди.

Семинарда ҳар бир тизим ташкилоти 2024 йилда олдиндан стратегиясини белгилаши ва ўз йўналиши бўйича самарадорлик кўрсаткичларини белгилаб олиши зарурлиги қайд этилди.

Семинарда қурилиш нормалари бўйича амалдаги муаммоларни ўрганиш, иқтисодий-ижтимоий, эксплуатация ҳамда хавфсизлик жиҳатдан самарадорликка эришишни инобатга олиб, халқаро стандартларни уйғунлаштирган ҳолда келгуси режаларни ишлаб чиқиш ҳақидаги маърузалар ҳам тингланди. Бунда, дастлаб 2024 йилда режалашти-

рилган 40 дан ортик норматив ва стандартларни иқтисодий-ижтимоий самарадорлигини баҳолаш ҳамда натижасига кўра уларни янгилаш бўйича қарор қабул қилиш лозимлиги таъкидланди. Қолаверса, шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқиш халқаро тажриба асосида ҳудудларнинг ижтимоий-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилаш нуктаи назардан кўриб чиқишга эҳтиёж борлиги қайд этилди.

Бундан ташқари, мутахассислар бугунги кунда бутун дунёда актуал бўлиб турган масалалар – "Сунъий интеллект", "Smart city", "Яшил қурилиш" тамойиллари асосида энергосамарадорлики таҳлил қилиш, ўрганиш ва амалда кўллашни кенгайтириш зарурлигини айтишди.

Шунингдек, семинарда Ўзбекистон техник жиҳатдан тартибга солиш агентлиги, Урбанизация ва шаҳарсозлик ҳужжатларини ишлаб чиқиш Республика маркази, "Узсанокатурилизматериаллари" уюшмаси, Тошкент архитектура-қурилиш университети, "УзшаҳарсозликЛИТИ" ДМ, Тошкент шаҳридаги Инжа университети ва Jurg компанияси вакиллари соҳадаги устувор мавзулар юзасидан тақдирот қилиб, ҳамкорликда келгусида бажарилиши лозим бўлган вазифаларни белгилаб олишди.

Ноқонуний қурилишлар бартараф этилмоқда

Шерзод ҚОРАБОЕВ, журналист.

Маълумки, кўп қаватли уйлarda яшаш ва фойдаланишнинг ўзига яраша талаблари бор. Жумладан, хавфсизлик ва сейсмик ҳолатларни инобатга олган ҳолда, квартиралар ички қисми ва деворларини ўзбошимчалик билан бузиш, ўзгартириш, уйлarga туташ ҳудудlarda қурилиш ишларини амалга ошириш тақиқланади. Шунингдек, ёнғин хавфсизлиги талабларига бўйсунмиш, бошқа фуқаролар хавфсизлигини таъминлаш талаб этилади.

Афсуски, бу талаб ва меъёрларга ҳамма ҳам бирдек риоя этмаётгани. Айниқса, кўп қаватли уйлarning биринчи қаватида яшовчилар томонидан хонадоннинг ташқи томонига туташ ҳудудlarda ўзбошимчалик билан иншоотлар қуриб олиш кейинги пайтда урфга айланиб қолмоқда. Мисол учун, Фарғона шаҳар "Ўзбекистон" МФИдаги кўп қаватли уйлarda яшовчилар томонидан шундай қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйилгани аниқланди. Худуддаги 116, 116-А, 120-уйларнинг биринчи қаватидаги базис хонадонлар агалари туташ ҳудудlarda ўзбошимчалик билан шийпон, ошхона, омборхона каби иморатлар қуриб олишган.

Фуқароларга бу борада мунтазам тушунтириш ишларини олиб бораёмиш, – деди вилоят Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида ҳудудий назорат қилиш инспекциясининг Кўп квартиралар уй-жой фондидан фойдаланишни назорат қилиш бўлими етакчи мутахассиси Муроджон Ахунбоев. – Улар ҳам ўз навбатида, қонун талабларини тўғри қабул қилиб, ноқонуний қурилишларни бартараф этишмоқда. Аммо оғохлан-тириш ва кўрсатмаларни писанд қилмай, қўлбола иморатларини бузишни истамаётган фуқаролар ҳам бор. Уларга нисбатан жарима қўлланилиб, охири-оқибатда, суд кўрсатмасига биноан бундай иншоотлар бузилмоқда. Юрдошларимиздан ушбу талабларни тўғри тушунишларини, кўп қаватли уйлardaги бошқарув сервис компаниялари масъулларидан эса аҳолига тушунтириш-тарғибот ишларидан фалл ҳамкорлик қилишларини сўраймиш. Ахир, ўзбошимчалик билан амалга оширилган ҳар бир қўшимча қурилиш бинонинг бутунлиги ва хавфсизлигига путур етказиб, ёнғин хавфсизлигини келтириб чиқариши мумкин.

Таъкидлаш керакки, Фарғона вилояти Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида ҳудудий назорат қилиш инспекциясининг Кўп квартиралар уй-жой фондидан фойдаланишни назорат қилиш бўлими ходимлари томонидан ўтган йилда ҳам бу борада қатор тадбирлар амалга оширилган. Хусусан, яқунланган йил давониди 1178 та кўп хонадонли уйлarda ўрганишлар олиб борилган. Ўрганишлар давониди вилоятдаги кўп квартиралар уй-жой фондлари ва уларга туташ ҳудудlarda мулкдорлар томонидан хонадонлар ички қисми ва ертўла деворларига ўзбошимчалик билан ўзгартириш қилиниши, уйлarga туташ ҳудудlarda ноқонуний қурилишларини қуриш ҳолатлари аниқланди. Ноқонуний қурилмалар ва хонадон ички деворларига қиритилган ўзгартиришларни иختиёрий равишда бартараф этиш юзасидан 213 та мажбурий кўрсатма берилган. Бу ҳолатларнинг 57 таси фуқаролар томонидан ўз муддатиди иختиёрий бартараф этилган бўлса, 64 та ҳолатда инспекция томонидан берилган мажбурий кўрсатмалар талабларини бажармаслик бўйича Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 159-моддасига асосан, жами 330,7 млн сўм маъмурий жарима қўлланилган. 32 та ушбу материали бўйича эса давво аризалари Фуқаролик ишлари бўйича судларга қиритилган.

Жорий йилда ҳам Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 16 майдаги "Ўзбекистон Республикаси аҳолиси ва ҳудудининг сейсмик хавфсизлигини таъминлаш тизимини янада такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги ПҚ-158-сонли қарори бўйича ҳудудlarda тегишли тартибда ўрганиш ишлари олиб борилмоқда.

Янгиқишлоқда янгиликлар кўп

Қашқадарё вилояти Чироқчи туманидаги Янгиқишлоқ маҳалласи тумандаги обод масканлардан бирига айланиб бормоқда. Бонси, ўтган йилда ҳудудда "Обод қишлоқ" доирасида кенг қўлламлик бунёдкорлик ишлари амалга оширилди.

Маҳалла ҳудудиди "Обод қишлоқ" дастури доирасида 5,5 километр йўллар асфальт қилинган бўлса, 4,5 километр йўл бетонлаштирилди ва 6,5 километр тупроқ йўлларга кум-шағал ётқизилди. Бундан ташқари, аҳоли вакилларининг ташаббуси билан "Опен бюджет"дан ютиб олинган лойиҳа доирасида 2,5 километр йўлга асфальт ётқизилди.

Маҳалладаги эскирган симёгочлар ўрнига 309 дона бетон устун ўрнатилиб, 11,5 километр ёпик кабель тортилди, 2 та янги трансформатор олиб келинди. Натижада аҳолининг электр таъминоти яхшиланди. Ичимлик суви таъминотини яхшилаш мақсадиди 10 километрдан зиёд ичимлик суви тармоғи ҳам тортилди. Дастур доирасида янги қуриб берилган 150 ўринли замонавий богча маҳалладаги мактабгача ёшдаги болажонлар-

нинг сифатли таълим-тарбия олишига хизмат қилмоқда.

Куни кеча янгидан қуриб фойдаланишга топширилган маҳалла биносини ва тумандаги 58-оилавий поликлиниканинг филиали очилиши маҳалла ахли учун яна бир тухфа бўлди.

– Шу кунгача маҳалламизнинг алоҳида биноси йўқ эди. Ижарада турардик, – деди "Янгиқишлоқ" МФИ раиси Ғанишер Мўминбоев. – Бу эса аҳолига хизмат кўрсатишда кўпгина ноқулайликларни тўғдираётган эди. Маҳаллий бюджет ҳисобидан замонавий маҳалла биноси қуриб берилди. Унда маҳаллада ташкил этилган "еттилик" учун барча шарт-шароит яратилган. Кейинги йиллар маҳалла-

мизда амалга оширилаётган ўзгаришлардан аҳолимиз ҳам жуда мамнун.

Янгиқишлоқликлар шу кунгача маҳалладан 9-10 километр масофада жойлашган 58-оилавий поликлиникага қатнардди. Бу эса ёнғингарчилик пайтларида аҳолига ноқулайликлар тўғдираётган эди.

Бюджет маблағлари ҳисобидан маҳалла биносининг орқа томонидидаги бўш турган бино қайта таъмирланган, 58-оилавий поликлиниканинг филиалига айлантирилди. Замонавий тиббий жиҳозлар ва учта тиббий бригада билан таъминланди. Бу эса аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифатининг ошишида муҳим аҳамият касб этади.

– Тиббиёт соҳасига кейинги йилларда қаратилаётган эътибордан ушбу соҳа ходими сифатида жуда хурсандман, – деди филиал патронаж ҳамшираси Сарвиноз Нурматова. – Шу соҳада фаолият юритаётганимга ўн йилдан ошди. Дастлаб иш бошлаган йилларимни яхши эсламан. Шароитлар ўзига яраша, дори-дармонлар кам, тиббий ускуналар етишмасди. Борлари ҳам эскирган эди. Худудимиздаги аҳоли, айниқса, ҳомилдор аёлларни фақатгина рўйхатга олиб қўйишдан бошқа ишни қила олмасдик, очиги. Мана, секин-секин тиббий ускуналар ҳам келди. Дори-дармон захираси ҳам яратилди. Ходимлар қўллаб-қувватланди. Маҳалламизда янги филиал очилди. Замонавий бино, ускуналар, шинам ва ёруғ хоналар, жиҳозлар барча-барчаси ажойиб. Белни боғлаб ишлайдиган, аҳолига хизмат қиладиган пайт келди.

Янги қишлоқликларнинг қайси бири билан гаплашаман, шукроналик туйғуларини ихшор қилишди. Яхши-да, обод йўллар ва кўчалар, замонавий богча ва мактаблар, малакали мутахассис ва тиббий жиҳозлар билан таъминланган поликлиника, фуқароларнинг муаммо ва ташвишларини тингловчи маҳалла фаоллари ва ҳокзо, барча-барчаси маҳалла кифёсининг тубдан ўзгаришига, аҳоли турмушининг фаровонлашувига хизмат қилмоқда.

САМАРҚАНДДАН ДАРАКЛАР

Тежамкорлик давр талаби

Ҳамза ШУКУРОВА, "O'zbekiston bunyodkori" мухбири.

Вилоят аҳолисининг электр энергияга бўлган талабини қондириш борасида катта режалар амалга оширилмоқда.

Айни пайтда мавжуд 91 2085 та истеъмолчи мафазатини қўлаб фаолият кўрсатаётган 142 та нистанция ва ўн икки мингтадан зиёд трансформатор бир маромда, узлуксиз ишлаши учун барча чоралар кўрилган. Бунинг учун ташкил этилган 542 нафар монтер ва 42 та махсус техникага эга 84 та шошилинч бригаданинг хизматини алоҳида таъкидлаш ўринлидир.

– Авариялар сонини 32 фоизга камайтиришга эришидик, – деди "Худудий электр тармоқлари" вилоят филиали бош муҳандиси Элдор Мамасолиев. – Бунинг учун янги трансформаторлар ўрнатилиб, 15 та нистанцияда таъмирлаш ишлари ўтказилди. Хусусан, Оқдарё ту-

манидаги "Лойиш" ва Иштихон туманидаги "Ишонч" нистанцияларига янги трансформаторлар ўрнатилди. Бундан ташқари, 1000 километр ҳаво симлари ва 16 мингта симёгоч ҳам янғисига алмаштирилди.

Айтиш жоизки, истеъмолчиларга электр энергияси етказиб беришни қўлайитириш бўйича линияларни модернизация қилиш ва бошқаришни яхшилаш ҳисобига анчагина электр тежалгани катта ютуқ ҳисобланади. Жумладан, Ну-робод ва Тайлоқ туманларида иш бошлаган фото электр станциялари, жойларга ўрнатилган қуёш панеллари ҳисобига 419,5 млн ион кВт соат электр энергияси тежалгани айни мuddаодир.

Янги тизимнинг афзалликлари кўп

"Самарқанд ҳудудгаз" акциядорлик жамияти аъзолари куз-қиш мавсумида аҳолини табиий газ билан узлуксиз таъминлашга катта эътибор қаратишмоқда.

Хусусан, 32 7844 та хонадонга қувур орқали, 491 730 оилага баллонларда суюлтирилган газ етказиб бериш намуна-ли йўлга қўйилган. Бошқача айтганда, аҳоли ҳар куни 6-6,2 млрд сўмлик арзон ва қўлай ёқилғидан фойдаланмоқда.

Ҳазимат ходимлари мавсум олдидан 44 та газ тақсимлаш кутиси, қўллаб газ линиялари тармоғида капитал ва жорий

таъмирлаш ишларини амалга оширгани ўз натижасини берапти. Бундан ташқари, таъминот ҳисоб-китобига рақамли технологиялар жорий этилаётганлиги ҳам бу борада асқатапти. Яъни, "E-Gaz" онлайн тизими ишга туширилгани ва ID карталардан фойдаланиш кенг йўлга қўйилганлиги ҳам газчилар меҳнатининг махсулидир.

ҲАМКОРЛИКДАГИ ЛОЙИҲАЛАР хизмат кўрсатиш сифатини янги босқичга олиб чиқади

Зиё СИРОЖ,
"O'zbekiston bunyodkori"
мухбири.

Бугунги кунда Андижон вилоятида аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш борасида кенг қўламдаги ишлар амалга оширилмоқда. Биргина 2023 йилнинг ўзида 1560 километр масофага янги сув тармоғи тортилиб, 334 та сув қудуғини қуриш ва шавжудлариди таъмирлаш ишлари амалга оширилган. Бу орқали 61 та маҳалла фуқаролар йиғинларида истиқомат қилувчи 227 минг нафар аҳоли илк бор тоза ичимлик суви билан таъминланган бўлса, 113 та маҳаллада яшовчи 390 минг нафар ҳамюртларимизга хизмат кўрсатиш сифати янада яхшиланди.

Худудларни ичимлик суви билан таъминлаш, истеъмолчиларга сифатли хизмат кўрсатиш даражасини янада оширишда соҳага инновациялар юзларини олиб қилиш, истиқболли лойиҳаларни татбиқ этиш жорий йилда ҳам давом этмоқда.

Жумладан, вилоят ҳокими раҳбарлигидаги делегация аъзолари 3-11 январь кунлари Хитой давлатида бўлиб, ичимлик суви қудуқлари фаолиятини янада шакллантиришга доир келишувлари ҳам шулар жумласидадир.

Бугунги кунда вилоятда аҳолига тоза ичимлик сувини етказиб беришда 1760 та сув қудуғидан фойдаланилади. Уларнинг мунтазам фаолият юритишларини таъминлашда электр энергиясининг муқобил туридан фойдаланиш бугунги куннинг энг муҳим вазифасига айланди. Вилоят делегациясининг Хитой давлатидаги келишувларида мана шу масалага ҳам алоҳида эътибор қаратилди. Натижада 11000 кВт қувватга эга бўлган қуёш панелларини ўрнатиш юзасидан ўзаро келишувларга эришилди. Айни пайтда хитойлик ҳамкорлар Андижон вилоятида бўлиб, шавжуд объектлар ҳолати билан танишмоқда.

– Андижон вилояти ҳудудидаги ичимлик суви иншоотларига қуёш панелларини ўрнатиш юзасидан 5 та таклиф лойиҳаси тақдим этилган, – деди "Андижон сув таъминоти" МЧЖ бош энергетиги Аҳаджон Жўраев. – Ҳамкорлар айни пайтда вилоятдаги иккита йирик объектимизда бўлишиб, мавжуд ҳолат билан танишдилар. Жумладан, Хўжаобод туманидаги "Мундуз" сув олиш иншоотида 7 гектар ер майдониди 3,5 минг кВт қувватга эга бўлган лойиҳа билан танишилди. Шундан сўнг, Хонобод шаҳридаги "Кампирровот" сув тозалаш иншоотида 3 гектар майдонга 1,5 минг кВт қувватга эга бўлган қуёш панелларини ўрнатиш масаласи ўрганилди. Айни пайтда лойиҳалашнинг дастлабки жараёни амалда.

"Кампирровот" сув тозалаш иншооти вилоятдаги ириқ объектлардан бири ҳисобланади. Бу ерда бир сутка давониди

200 минг м3 сув қайта ишланиб, истеъмолга йўналтирилади.

– 1994 йилда ишга туширилган ушбу маскан Андижон, Қорасув, Хонобод шаҳарлари, Қўрғонтепа, Жалақудуқ, Хўжаобод, Булоқбоши ва Асака туманлари аҳолисини тоза ичимлик суви билан таъминлайди, – деди иншоот раҳбари Абдумажид Мамасидиков. – Объектимиз ҳудудидаги 3 гектар майдонга қуёш панелларининг ўрнатилиши ҳудудларни ўз вақтида ичимлик суви билан таъминлаш, ишлаб чиқариш амалиётида сифат даражасини янада яхшилашга сабаб бўлади. Боиси, барча саъй-ҳаракатларимиз электр энергияси билан боғлиқ.

Амалга оширилиши кўзда тутилган лойиҳаларнинг ишга туширилиши жамият учун ижобий иқтисодий натижаларни ҳам кафолатлайди. Яъни, "Андижон сув таъминоти" МЧЖ томонидан аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш мақсадиди бир йилда 47 млн 450 минг кВт электр энергияси сарфланади. Ушбу қувватни ҳудудий электр тармоқлари корхонасидан сотиб олиш учун 42 млрд 300 млн сўм маблағ керак бўлади. Қуёш панеллари ўрнатилиши ҳисобига ушбу маблағ 34 млрд 164 млн сўмга камаяди. Демак, бир йилда 8 млрд 136 млн сўмни иқтисод қилиш мумкин бўлади. Тежаб қолинган маблағ фаолиятнинг бошқа турига сарфланади. Энг муҳими, электр энергияси билан боғлиқ барча муаммолар барҳам топади.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, хориқлик мутахассислар билан ўрнатилаётган янги ҳамкорлик муносабатлари вилоятдаги тоза ичимлик суви истеъмолчиларига хизмат кўрсатиш даражасини янги босқичга олиб чиқади.

ДАВОМИ. БОШИ 2023 ЙИЛДАГИ 96-, 98-, 99- ВА 2024 ЙИЛНИНГ 1-, 2-, 3-СОНЛАРИДА

Ўзбекистон Республикаси қурилиш вазирининг
2022 йил 15 июндаги 109-сон буйруғига
ИЛОВА

ШНҚ 2.05.03-22 “КЎПРИКЛАР ВА ҚУВУРЛАР” ШАҶАРСОЗЛИК НОРМАЛАРИ ВА ҚОИДАЛАРИ

153. Темир-бетон панжарали фермаларнинг сиқилладиган элементларининг ҳисобий узунлиги l_0 ни пўлат панжарали фермаларнинг сиқилладиган элементларини аниқлашга тегишли бўлган курсатмаларга биноан қабул қилиш керак. Устунлари ригел билан яхлит қилиб бирлаштирилган ромларнинг алоҳида турган устунларининг ҳисобий узунлигини, ригелнинг бикрлиги $V=E_b l_0$ ни, устунларнинг бикрлиги $V_2=E_b l_2$ га нисбатига боғлиқ ҳолда куйидаги 21-жадвалдан қабул қилиш мумкин. Қозик оёқларнинг (қувуркесимли қозик оёқларнинг, устун қозик оёқларнинг) ҳисобий узунлигини, шулар жумласидан эстакада туридаги таянчлар элементларидагини ҳам ҳисобий узунлигини, грунтнинг деформацияланишини, пойдеворнинг ва таянчнинг тепа қисмининг кўчишга қаршилигини инobatга олган ҳолда қабул қилиш керак. Таянч элементларини ёки қисмларини ҳисоблашда, қурилиш-механиканинг сиқилган стерженларнинг ҳисобий (эркин) узунлигини аниқлашга тааллуқли услубларидан фойдаланиб ҳисоблаётганда, қўрилатган элементлар учларининг, грунтнинг деформацияланиши ва қўзалувчан таянчлардан ишқаланиш кучларининг мавжудлиги оқибатидаги эластик равишда қистирилганлигини (эластик кўникувчанлик ҳолати) инobatга олиш керак. Бундай ҳисоблашлар қилинмаган ҳолларда, галтакли ва сектор типидagi ҳамда фторпласт қатламларидаги қўзалувчан таянчлар қўлланилганда, таянч тепасининг ўзаро боғлиқлигини инobatга олмаслик керак.

Сиқилган темир-бетон элементлари бўйлама арматуранинг кўндаланг қисми минимал майдонининг бетоннинг ҳисобий қисми тўла майдонига % микдори, куйидагилардан кам бўлмасликлари керак:

Букилувчанлиги $l_0/f_1 \leq 17$ бўлган элементларда – 0,20 дан;
Букилувчанлиги $l_0/f_1 \geq 104$ бўлган элементларда – 0,60 дан;

21-жадвал.

Ригел узунлиги L нинг устуни баландлиги H га нисбати	Бикрликлар нисбати V_1/V_2 лар куйидагича бўлгандаги устуниг ҳисобий узунлиги l_0		
	0,5	1	5
0,2	1,1 Н	Н	Н
1	1,3 Н	1,15 Н	Н
3	1,5 Н	1,4 Н	1,1 Н

Изоҳ. L / H ва V_1/V_2 нисбатларнинг оралик қийматларида l_0 ни интерполяция қилиб аниқлаш рухсат этилади.

букилувчанлигининг оралик қийматларида интерполяция бўйича; бу ерда, 10 – элементнинг ҳисобий узунлиги;

$i = (I_0 / A_0)^{0,5}$ – элемент кўндаланг қисмининг инерция радиуси; I_0 – бетон қисмининг инерция моменти; A_0 – бетон қисмининг майдони.

Минимал арматуралаш микдорлари талаблари бажарилмаса, у ҳолда, конструкция элементларини бетонлар сифатида ҳисоблаш керак. Сиқилган темир-бетон элементларининг хоҳлаган йўналишдаги букилувчанлиги, иншоотни фойдаланиш босқичидаги қиймати – 120 дан, монтажлаш босқичидаги эса 150 дан ошмаслиги керак. Қисман (қия) арматураланган элементларнинг букилувчанлиги l_0/l_{0p} тўрлар билан арматураланганда – 55 дан, бурама арматуралар билан арматураланганда – 35 дан ошмаслиги зарур.

Бу ерда l_{0p} – бетон қисми (металл бурама ёки тўрнинг яқиний стерженлари ўқлари билан чегараланган) қисмининг инерция моменти.

154. Тўғри бурчакли темир-бетон қувурлар тўдаларини ёпиқ контурли ромга ўхшатиб ҳисоблаш ва қўшимча қилиб, улар деворларини қаттиқ қистирилган устунлар схемасида текшириш керак. Юмалоқ темир-бетон қувурларнинг тўдаларини, мазкур ШНҚнинг 13-ило-васига биноан аниқлангандаги эъти оментларга (бўйлама ва кўндаланг кучларни инobatга олмасдан) ҳисоблаш рухсат этилади.

18-БОБ. БЕТОН ВА ТЕМИР-БЕТОН КОНСТРУКЦИЯЛАР УЧУН МАТЕРИАЛЛАР. БЕТОН. УМУМИЙ ТАВСИЛАР

155. Кўприклар ва қувурлар конструкцияларида ГОСТ 26633га мувофиқ келадиган ўртача зичлиги 2200 дан 2500(1) кг/м³ гача бўлган конструкция оғир бетонларни қўллаш кўзда тутилиши керак. Бошқа белгилардаги ва зичликдаги бетонни қўллаш ўрнатилган тартибда тажриба ўтказилган конструкцияларда амалга оширилиши мумкин. Конструкциялар бетонни сиқилишга мустаҳкамлиги, лойихавий синфи, узатуви ва чиқаришдаги мустаҳкамлиги билан тавсифланади. Бетоннинг сиқилишдаги мустаҳкамлик синфи “В” – 150х150х150 мм кубларнинг белгиланган муқддатларда текширилгандаги ва таъминланганлиги 0,95 бўлган сиқилиш мустаҳкамлигининг кафолатланган қиймати билан аниқланади.

Бетоннинг лойихавий “В” синфи – бу конструкция бетонининг лойихада белгиланган мустаҳкамлигидир. Бетоннинг узатиш мустаҳкамлиги Rbr деб тайёрлаш ва монтаж қилиш жараёнида унга зўриқишни бериш пайтидаги бетоннинг (синфига муносиб келадиган) мустаҳкамлигига айтилади.

Изоҳ: Ушбу бобдаги баён этилган нормалар ва талаблар кўрсатилган зичликдаги, келгусидаги “оғир бетон” номи билан (зичлигини кўрсатмасдан) юритиладиган бетонларга тегишли.

156. Кўприклар ва қувурлар конструкциялари учун сиқилишга мустаҳкамлиги В20, В22,5, В25, В27,5, В30, В35, В40, В45, В50, В55 ва В60 (шунингдек, мустаҳкамлигини оширувчи қўшимчалар билан олингандаги) синфлардаги оғир бетонлар ишлатилиши керак. В22,5 ва В27,5 синфлардаги бетон цементини тежаш имконини берадиган ва конструкциянинг бошқа техник-иктисодий кўрсаткичларини камайтрмайдиган ҳолларда кўзда тутилиши керак. Конструкция турига, уларни арматуралаш ва ишлаш шaroитига боғлиқ ҳолда қўлланиладиган бетон куйидаги 22-жадвалда келтирилган талабларга мувофиқ бўлиши лозим.

22-жадвал.

Конструкция тури, арматуралаш ва ишлаш шaroити	Бетоннинг сиқилишга мустаҳкамлиги бўйича синфи
1. Бетондан қилинган	В20
2. Зўриқтирилмаган арматурали темир-бетондан қилинганда куйидаги ҳолатларда жойлашгандаги): а) сув сатҳи ўзгарувчан зонада б) иншоотнинг ер тагидаги қисмларида в) иншоотнинг ер тагидаги қисмларида ҳамда йиғма-қўйма таянчларнинг ички бўшлиқларида	В25 В22,5 В20
3. Олдиндан зўриқтирилган темир-бетондан қилинган: а) анкерсиз: куйидаги синфлардаги стерженли арматураларда: А600 (А-IV), Ат600 (Ат-IV), А800 (А-V), Ат800 (Ат-V), А1000 (Ат-VI) симли арматураларда: Вр синфлардаги яқка симлардан К-7 синфдаги яқка арматура арконлардан б) анкерлар билан: симли арматура бўлганда: В синфдаги (ташки ва ички анкерли) К-7 синфдаги яқка арматура арконлардан К-7 синфдаги ўрам арконлардан пўлат арконлардан (бураб эшилган, иккита ва ёпиқ)	В25 В30 В35 В35 В25 В25 В35

Очик каналларда жойлашган зўриқтириладиган арматураларни қўйиш учун сиқилишга мустаҳкамлик синфи В35 дан кам бўлмаган бетон кўзда тутилиши керак.

Олдиндан тарағлаштирилган конструкциялардаги арматура каналларини юқори босим остида тўлдирлишга 28 кундаги мустаҳкамлиги 29,4 МПа (300 кгк / см²) дан кам бўлмаган қоричи ишлатилиши керак. Йиғма конструкцияларнинг бирлашадиган жойларини монолитлашга ўша элементларнинг сиқилишга бўлган мустаҳкамлигидан кам бўлмаган синфдаги бетон қўлланилиши керак. Мустаҳкамлиги синфи В60 дан бaлaнд бетонни (шунингдек, мустаҳкамлигини оширувчи қўшимчалар билан олингандаги) махсус техник шартлар билан ишлатиш мумкин.

157. Бетон ва қоричманинг музлашга пишиқлик маркази F ни қурилиш зонасининг иқлим шaroитига, конструкциянинг жойлашиши ва турига боғлиқ ҳолда куйидаги 23-жадвалга мувофиқ қабул қилинади.

158. Сув оёқлари ва гидростанция тўғонларига яқин жойлашган кўприклар учун сиртин қопловчи блокларнинг ва таянчлар таналари бетоннинг совуққа пишиқлик маркарли, дарё гидротехник иншоотларининг бетонига ушбу ҳолларда қўйилладиган талабларга ва муайян фойдаланиш шaroитларининг тахлилига асосланиб, ҳар бир ҳолат учун алоҳида белгиланиши зарур.

159. Электрик ва кимёвий емирилишга учрамайдиган сув тагидаги ва ер устидаги иншоотларда, ҚМҚ 2.03.11га мувофиқ сув шимдирмаслик маркази W4 бўлган бетон қўлланиши керак. Конструкциянинг қолган элементлари ва қисмлари, шу жумладан темир-бетон кўприклар ва қувурларнинг бетонлаб уланадиган жойлари, юриш полотносининг химоя қилувчи қатлами ҳам сув шимдирмаслик маркази W6 дан кам бўлмаган бетондан лойихаланиши зарур.

Энг совуқ беш кунликдаги ташқи ҳавонинг ўртача ҳарорати (минус 400С) бўлган ҳудудлардаги темир-бетон таянчлардаги, сувнинг ўзгарувчан сатҳидаги зонасида таянч қопловчи блокларда, намтўсгич қатлам вазифасини бажарувчи чириш полотносининг битта ва иккита қатлами барча ҳоллардаги текисловчи қатламда, сув шимдирмаслик маркази W8 дан кам бўлмаган бетон қўлланилиши зарур.

160. Агрессив муҳитда фойдаланишга белгиланган конструкция элементларида ҚМҚ 2.03.11 ва ГОСТ 10060.0 талабларига мувофиқ бўладиган, шундай таъсирларга чидамли (пишиқликка эга) бўлган бетон ва химояловчи қопламалар қабул қилиниши зарур.

23-жадвал.

ДҚН 2.04-01 (СНиП 23-01)га биноан энг совуқ ойнинг ўртача ойлик ҳарорати билан тавсифланувчи иқлим шaroити ОС да	Конструкция ва улар қисимларининг жойлашиши					
	Сув юзасидан тепада, ер тагида ва сув босмайдиган зоналар* устида			Сув сатҳи ўзгариб турадиган зонада** ,***		
	Конструкция тури					
Темир-бетондан ва юпқадеворли бетондан (қалинлиги 0,5 дан кичик)	Катта ўлчамли бетон	Темир-бетондан ва юпқадеворли бетондан	Катта ўлчамли бетондан		Сиртини қопловчи блокларни тўлдирувчи термалар (ички зона бетони)	Сиртини қопловчи блокларни
			Таянч танасини териш (ташқи зона бетони)	Сиртини қопловчи блокларни		
Юмшоқ; минус 10 ва юқори	F200	F100	F200	F100	F100	-
Совуқ; минус 10 дан минус 20 (ҳам қиради) га	F200	F100	F300	F200	F100	F300
Жуда ҳам совуқ; минус 20 дан паст	F300	F200	F300****	F300	F200	F4005)
Музлашга қарши тузлардан фойдаланиш	F300					

*Таянчларда ер устидаги сув билан бостириб юборилмайдиган зоналарга, грунт устидан 1 м тепада жойлашган қисимларини киритмоқ керак. Таянчнинг пастда жойлашган ва грунт музлаш чуқурлигининг ярмигача бўлган участкаларнинг бетони учун сув сатҳи ўзгаридиган зонадаги конструкциялар учун кўрсатилган талаблар кўзда тутилмоғи керак.
**Сув сатҳининг ўзгарувчан зонасининг устки чегараси деб муз қатламининг энг пастки юзасидан 0,5 м га пастда бўлган сатҳи қабул этиши керак.
***Конструкция учун совуқбардошлиқ бўйича бетон маркази сув қўлайиш даврида жадвалда келтирилган марка асосида 100 циклга кўтарилади
****Ута совуқ иқлим шaroитли ҳудудлардаги доимий сув оқадиган жойларда жойлашган темир йўл ва аралаш ҳаракатли кўприкларда бетон маркази совуққа чидамлик бўйича F400 дан кам бўлмаслиги керак.

Изоҳлар: Конструкцияларнинг сув тагидаги (энг пастдаги муз қатламининг пастки юзасидан 0,5 м гача чуқурда), ер тагидаги (яхлаш чуқурлигининг ярмисидан пастдаги), темирларнинг бетонига совуққа пишиқлик талаблари нормаланмайди. Қўйилладиган қирғоқ таянчларида, конструкциянинг ер тагидаги қисмларида конус грунтнинг яхлаш чуқурлигининг ярмисидан пастда жойлашган қирғоқ таянч қисмлари қиради.

2. Сув ўтказувчи қувурлари барча элементларининг, конуслар ва дарё ўзанларини маҳкамловчи, йўналишувчи ва қирғоқларни маҳкамловчи иншоотларнинг, ҳамда кўприк полотноси барча элементларининг, бунинг ичида автомобиль йўллари кўприкларининг ўтиш қисми плитасининг ҳам, нам тўсгич қатлам вазифасини бажарувчи юриш полотносининг текисловчи қатламининг, темир йўл кўприкларининг балластсиз оралик қурилмаларининг кўприк полотноси плитасининг бетони, совуққа пишиқлик талабига кўра, сув сатҳи ўзгарувчан зонада жойлашган бетонга қўйилладиган талабларга жавоб берадиган бўлиши зарур.

3. Бураб киригиладиган қозик оёқларнинг сувсатҳи ўзгарувчан зонасидаги участкаларининг совуққа пишиқлик талабларини белгилаётганда, ушбу зонанинг энг пастки сатҳи деб шу ўзан пастки юзасидан 0,5 м чуқурдаги нуқта қабул қилинади.

Зўриқтирилган конструкцияларда арматурали каналларни тўлдириш учун сув-цемент қоричмаси (махсус регламент орқали қўшимчалар билан), лойихаларда кўрсатилувчи куйидаги физик-механик хоссаларга эга бўлиши керак: тайёрлангандан кейин оқувчанлик 45 с дан кўп эмас, 1 соатдан кейин тайёрлангандан сўнг оқувчанлик 85 с дан кўп эмас;

ўтириши ҳажмдан 2 фоиздан кўп эмас; мустаҳкамлик: 7 суткада камида 20 МПа (203,87 кгк / см²); 28 суткада камида 30 МПа (305,81 кгк / см²).

19-БОБ. ҲИСОБИЙ ҚАРШИЛИКЛАР

161. Бетоннинг асосий норматив мустаҳкамлик тавсифлари бўлиб 0,95 таъминлиниш билан аниқланувчи, унинг ўқли сиқилишга қаршилиги (призматик мустаҳкамлик) – R_{br} ва ўқли чўзилишга – $R_{br,t}$, қаршилиги ҳисобланади.

Бетоннинг асосий ҳисобий мустаҳкамлик тавсифлари бўлган ўқли сиқилишга қаршилиги – R_b ва ўқли чўзилишга – $R_{b,t}$, қаршилиги, унинг норматив қаршилиқларини материалнинг (бетон) ишонччилик коэффициентига бўлиб γ_m ва ўрнатилган ишлаш шaroити коэффициентига m кўпайтириб аниқланади.

Кўприклар ва қувурлар конструкцияларини биринчи ва иккинчи гуруҳ чегаравий ҳолатларига ҳисоблашда ҳар хил синфлардаги бетоннинг ҳисобий қаршилиги куйидаги 24-жадвалга мувофиқ қабул қилиниши зарур.

Материалнинг (бетон) ишонччилик коэффициентига ўт биринчи чегаравий ҳолатлар 1,3га тенг ўқли сиқилиш учун ва ўқли чўзилиш учун 1,5 га тенг қилиб олинади.

Иккинчи чегаравий ҳолатлар учун ишонччилик коэффициентига ўт 1,0 тенг қилиб олинади.

Иш шaroити коэффициенти тайинлашга қараб куйидагиларга тенг қилиб олинади: 0,9 – биринчи чегаравий ҳолатлар учун; 1,0 – иккинчи чегаравий ҳолатлар учун.

Мазкур ШНҚнинг 161-бандидаги ва куйидаги 24-жадвалдаги келтирилган бетоннинг ҳисобий қаршилиқларини, тегишли ҳолларда Мазкур ШНҚнинг 25-жадвалига биноан ишлаш шaroити коэффициенти билан биргаликда қабул қилиш керак.

24-жадвал.

Қаршилиқ тури	Шарти белгилар	Куйидаги сиқилишга мустаҳкамлиги бўйича синфлардаги бетоннинг ҳисобий қаршилиги, МПа(кгк / см ²)да										
		В20	В22,5	В25	В27,5	В30	В35	В40	В45	В50	В55	В60
Биринчи гуруҳ чегаравий ҳолатларига ҳисоблашларда												
Ўқ бўйлаб сиқилишга (призматик мустаҳкамлик)	Rb	10,5 (105)	11,75 (120)	13,0 (135)	14,3 (145)	15,5 (160)	17,5 (180)	20,0 (205)	22,0 (225)	25,0 (255)	27,5 (280)	30,0 (305)
Ўқ бўйлаб чўзишга	Rbt	0,85 (8,5)	0,90 (9,0)	0,95 (10,0)	1,05 (10,5)	1,10 (11,0)	1,15 (12,0)	1,25 (13,0)	1,30 (13,5)	1,40 (14,0)	1,45 (14,5)	1,50 (15,5)
Иккинчи гуруҳ чегаравий ҳолатларига ҳисоблашларда												
Ўқ бўйлаб сиқилишга (призматик мустаҳкамлик)	Rb, ser	15,0 (155)	16,8 (170)	18,5 (190)	20,5 (210)	22,0 (225)	25,5 (260)	29,0 (295)	32,0 (325)	36,0 (365)	39,5 (405)	43,0 (440)
Ўқ бўйлаб чўзишга	Rbt, ser	1,40 (14,5)	1,50 (15,5)	1,60 (16,5)	1,70 (17,5)	1,80 (18,5)	1,95 (20,0)	2,10 (21,5)	2,20 (22,5)	2,30 (23,5)	2,40 (24,5)	2,50 (25,5)
Эгилишда конструкцияларда бўйлама ёриқлар бўлмаслигини ҳисоблашлар учун												
	Rb, sh	1,95 (20,0)	2,30 (23,5)	2,50 (25,5)	2,75 (28,0)	2,90 (29,5)	3,25 (33,0)	3,60 (37,0)	3,80 (39,0)	4,15 (42,5)	4,45 (45,5)	4,75 (48,5)

Қаршилиқ тури	Шарти белгилар	Куйидаги сиқилишга мустаҳкамлиги бўйича синфлардаги бетоннинг ҳисобий қаршилиги, МПа(кгк / см ²)да										
		В20	В22,5	В25	В27,5	В30	В35	В40	В45	В50	В55	В60
Ўқ бўйлаб сиқилишга (призматик мустаҳкамлик): олдиндан зўриқтиришда ва монтаж қилишда фойдаланиш босқичида	Rb, mc1	-	-	13,7 (140)	15,2 (155)	16,7 (170)	19,6 (200)	23,0 (235)	26,0 (265)	29,9 (305)	32,8 (335)	36,2 (370)
	Rb, mc2	8,8 (90)	10,3 (105)	11,8 (120)	13,2 (135)	14,6 (150)	16,7 (170)	19,6 (200)	22,0 (225)	25,0 (255)	27,5 (280)	30,0 (305)

Изоҳ. $R_{b,ser}$ ва $R_{b,sh}$ қийматлари тегишли равишда бетоннинг норматив қаршилиқлари R_{br} ва $R_{br,t}$ ларга тенг.

Конструкцияни биринчи гуруҳ чегаравий ҳолатларига ҳисоблашларда бетоннинг бевосита қирқилга ҳисобий қаршилиқлари $R_{b,cut}$ куйидагича қабул этиш керак:

қўйма арматураланган бетонда жойлашган қисим учун арматура иши инobatга олинмагандан – $R_{b,cut} = 0,1 R_b$

ушбу қисим учун арматура иши қирқилга ҳисобга олинганда – мазкур ШНҚнинг 213-банди кўрсатмасига биноан;

йиғма элементлар бетони билан қўйма бетонлар бирикадиган жойларда мазкур ШНҚнинг 306-бандига риюа қилинганда – $R_{b,cut} = 0,05 R_b$

бетон конструкциялар учун сиқилишга ҳисобий қаршилиқлар R_b ва $R_{b,t}$ ларни юқоридаги 24-жадвалдаги кўрсатилган қийматлардан 10 фоизга кам этиб бевосита қирқилш учун $R_{b,cut} = 0,05 R_b$ деб қабул қилиш керак.

Таянчлар юмалоқ қобигининг ички бўшлиғидаги (ядросидаги) В20 синфдаги қўйма бетоннинг ҳисобий қаршилигини 25 фоизга ошириб ҳисоблашга рухсат этилади.

25-жадвал.

Ишлаш шaroити коэффициентини киритишга сабабчи бўладиган омиллар	Ишлаш шaroити коэффициенти	Ишлаш шaroити коэффициентини киритиладиган бетоннинг ҳисобий қаршилиги	Ишлаш шaroити коэффициентини қиймати
1. Кўп маротаба такрорланувчи юклама	m_b1	R_b	Мазкур ШНҚнинг 162-бандига биноан
2. Кўндаланг қисим майдони 0,3 м ² ва ундан кам бўлган сиқилувчи элементларни вертикал (тик) ҳолатда бетонлаш	m_b4	R_b	0,85
3. Бетонни кўндаланг қисимдаги икки ўқли кучланиш ҳолатини таъсири	m_b6	$R_b, R_{b,sh}$	Мазкур ШНҚнинг 163-бандига биноан
4. Ташқи ҳавонинг энг совуқ беш кунликдаги ўр-тача ҳарорати (минус 400С) бўлган ҳудудларда, бетонда сувага тўйиниши бўлмаган ҳолда конструкциянинг ишлаши	m_b7	R_b	0,9
5. Ташқи ҳавонинг энг совуқ беш кунликдаги ўртача ҳарорати (минус 400С) ва ундан юқори бўлган ҳудудларда фойдаланиладиган конструкциялардаги сувага тўйинган бетоннинг галма-галдан яхлаши ва эриши	m_b8	R_b	0,9
6. ДҚН 2.04-01-98 (СНиП 23-01-99)га биноан IVA иқлим минтақасида қуёш радиациясидан химояланмаган конструкцияларнинг ишлаши	m_b9	$R_b, R_{b,sh}$	0,85
7. Бир нечтадан таркиб топган конструкцияларда куйидаги ҳолатлар бўлганда: улар бекланмадиган бирикмаларда елимлаб бириктирилганда	m_b10 m_b10 m_b10	R_b R_b R_b	Мазкур ШНҚнинг 164-бандига, 28-жадвалга, 165-бандига, 166-бандига биноан
8. Элементларни фойдаланиш босқичида иккинчи гуруҳ чегаравий ҳолатларига ҳисоблашда а) қия эгрилиги ва қия номерказий сиқилиш б) буралишга в) конструкция бетони билан қўйма бетон бирикадиган текислик бўйлаб ажралишга	m_b13 m_b14 m_b15	$R_{b,mc2}$ $R_{b,sh}$ $R_{b,sh}$	1,1 1,15 0,5

162. Чидамликка ҳисобланиши керак бўлган элементларга кўп маротаба такрорланувчи юкламалар таъсир этганда чидамликка ҳисоблашдаги бетоннинг сиқилишдаги ҳисобий қаршилигини куйидаги формула билан аниқлаш керак:

$$R_{br,t} = m_b R_b = 0, \beta_{сб} R_b \quad (44)$$

бу ерда, m_b – ишлаш шaroити коэффициенти;
 R_b – биринчи гуруҳ чегаравий ҳолатларига ҳисоблашларда бетоннинг ўқ бўйлаб сиқилишга ҳисобий қаршилиги (мазкур ШНҚнинг 24-жадвалига қаранг);
 $\beta_{сб}$ – бетоннинг вақт ўтиши билан мустаҳкамлигининг ортинчи инobatга олувчи, мазкур ШНҚнинг 26-жадвалдан олингандаги коэффициент;
 ϵ_b – такрорланувчи кучланиш циклининг ассиметриясига $\rho_b = \sigma_{b,min} / \sigma_{b,max}$ боғлиқ ва мазкур ШНҚнинг 27-жадвалдан олингандаги коэффициент.

26-жадвал.

Сиқилишга мустаҳкамлиги бўйича Бетон синфи	В27,5 ва ундан кичик	В30	В35	В40
--	----------------------	-----	-----	-----

МЕНИНГ ВАТАНИМ – ЭНГ ГЎЗАЛ ВА БУЮК ДАВЛАТ!

Бобур ЭГАМНАЗАРОВ, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети талабаси.

Ватан – азалдан энг муқаддас макон саналган. Сувидан то гиёҳи қадар бегона кўзлардан ҳимоя қилинган. Демак, бу юрт учун ҳар бир фарзанд жон куйдурмоғи, унинг келажаги учун оз бўлса-да ўз ҳиссасини қўшмоғи лозим. Инсон ҳамиша самимий инсонлар билан дўст бўлишга интилганидек, имони бут фарзанд бўлиш учун ҳам Ватанга она каби интилади, уни асраб-авайлашга уринади. Она Ватан қадрини бир сония бўлса ҳам мусофир бўлган инсонгина янада теранроқ тушунса, ажаб эмас.

Дарҳақиқат, бу маскан қудратио гўзаллигининг шохиди бўлиб ашаётган биз ёшлар учун ҳам Ватан – ягона ва муқаддасдир. Бизнинг вазифамиз эса – она юртимизни асраш, ривожлантириш ва улуглашдан иборат. Зеро, биздан кейинги авлод ҳам бу юртинг мустақиллиги ва тинчлигини сақлашга тайёр бўлиб улгаймоғи шарт. Бунинг учун эса биздан талаб қилинадигани – юксак билим эгаллаб, танлаган соҳамизнинг малакали мутахассиси бўлиб етишиш, деб ўйлайман.

Мен 2003 йилда Сирдарё вилоятининг Ховос туманида туғилганман. Ҳозирги кунда Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университетининг Халқаро журналистика факультети 4-босқич талабасиман. 20 ёш – инсон умрининг энг нақирон, ғайрату шижоатга тўла даври ҳисобланади. Шу боис, мен ҳам ўқиб билан бир қаторда ўз устимда ишлаб, билим ва маҳоратимни ошириш, танлаган соҳамни янада пухта эгаллаш мақсадида жамиятнинг фаол фуқароси бўлишга ҳаракат қиламан. Бу йилда озми-кўпми, ўз олдимга қўйган мақсадларимга эришиб келяпман.

Хусусан, 2019 йил Республика ёш ижодкорлар кенгаши ташаббуси билан ташкил этилган “Ўзбекистон баҳори” кўрик-танловининг республика босқичида наср йўналишида фахрли 3-ўринни қўлга киритдим. 2020 йил “3-ренес-

санс Ёшлар нигоҳида” Республика кўрик-танловининг университет босқичида ғолиб бўлиб, республика босқичида ҳам нуносиб иштирок этдим. 2021 йилда “Йил талабаси” кўрик-танловининг университет босқичида “Энг яхши блогер” номинациясида 1-ўринга сазовор бўлдим ва республикада кучли 10 талакка кирдим. Шунингдек, ўша йили “Ўзбекистон ёшлари бузғунчи ғояларга қарши” мавзусида ўтказилган видеороликлар танловида ҳам иштирок этиб, университет ва республика миқёсида 1-ўринни қўлга киритдим.

Янги – 2024 йил ҳам мен учун омадли бошланди, десам адашмаган бўламан. Чунки инглиз тилини билиш бўйича В2 даражасини қўлга киритдим ҳамда Ректор стипендияси совриндори бўлдим.

Агар эришган ютуқларим, амалга ошираётган ишларим туфайли оз бўлсада жонажон юртимиз равнақиға ўз ҳиссамни қўша олган бўлсам, бундан мамнунман.

Зеро, қанча гапирсак ҳам, Ватан таърифини айтмоққа қалом-у, ёзмоққа қалам ожиз. Ҳар бир инсоннинг соғинган юрак тафтига меҳр уруғини қадагучи буюк юртида ҳамиша эзгулик ва тинчлик бардавом бўлаверсин! Жонажон Ўзбекистонимиз ҳам дунёнинг энг гўзал ва энг буюк давлатига айланаверсин!

“ЎЗБЕК ФАРЗАНДИ ЭКАНЛИГИМДАН ФАХРЛАНАМАН...”

Адҳам ЭГАМБЕРДИЕВ, “O‘zbekiston bunyodkori” муҳбири.

Янги 2024 йил “Ёшлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили” деб эълон қилиниши келажак авлодга давлат сиёсати даражасида эътибор қаратилаётганининг яна бир намунаси дир. Биз ҳам фурсатдан фойдаланиб соҳадаги иқтидорли, ватанпарвар ёшлар ҳақида ёритиб боришни ўз зиммамизга вазифа қилиб олдик. Зеро, ёшлар ичиде шижоатли, билимли, тенгдошларига намуна бўла оладиганлари ҳам талайгина. Бугун ана шундай интилувчан, зукко ёшлардан бири ҳақида ҳикоя қиламиз.

Ҳикоямизни унинг куйидаги сўзлари билан бошлаймиз:

– Инсон ўз туғилган ерида ҳоло-ват топади. Балки йиллаб бошқа юрда яшаб, шароитига кўникиб кетарсиз. Аммо ўз туғрунганга қадам қўйишигиз билан руҳингиз каттарди, ўзингизни энгил ҳис қиласиз. Чунки еринг ана шу нуқтасидагина энг кўп миллатдошларингиз, дўстларингиз, хотираларингиз бор. Мен ана шу юрда ашаётганимдан, зарра қадар фойда келтира олишимдан фахрланаман. Шу сабаб ҳам бутун ғайратим ва ҳаракатларимни Ватаним равнақиға хизмат қилишга қаратганман.

Матлубахон Алижанова Андижон вилоятининг Жалақудуқ туманида 1999 йил 9 мартда оддий ишчи оиласида туғилган. Оилада 3 нафар фарзанднинг энг кенжаси. Ёшлигидан ўқишга қизиқиши юқори бўлгани учун саводи ҳам эрта чиқди. Ҳатто лотин алифбоси билан бир қаторда кирилл алифбосини ҳам мактабга чиқмасданок бемалол ўқий олди. Албатта, бунда онасининг алоҳида эътибори, фарзанд тарбиясига жиддий ёндашгани асосий омил саналади. Ақлли она ёш Матлубахонни ўқишга ҳам, уй ишларига ҳам бирдек ўргатиб борди.

У 2005 йил тумандаги 18-мактабнинг 1-синфиға қабул қилиниб, 2014 йилда имтиёзли шаходатнома билан битирди. Қаҳрамонимиз шу йили Жалақудуқ Педагогика ижтимоий иқтисодий коллежининг бошланғич таълим йўналишиға қабул қилиниб, 2017 йил имтиёзли диплом билан тамомлади. Шундан сўнг, 2017 йил Самарқанд давлат архитектура-қурилиш институтининг архитектура таълим йўналишиға ҳужжатларини топширди ва талабалikka лойик кўрилди.

– Айнан архитектура йўналишини танлашимға коллеждаги тасвирий санъат ўқитувчим, раҳматли Шокир Сайфидинов сабабчи бўлган. Мактаб пайтидан расм чизишға, айниқса, уларнинг расмини чизишға ва уларнинг қандай қурилганиға қизиқардим. Устозим қоби-

лиятимни пайкаб, соҳа сир-асрорларини ўргатишдан эринмади.

Юқорида Матлубахоннинг кенжа фарзанд эканини айтгандик. Шу сабабданми, болалиғида анча эрка ва қайсар қиз бўлган. Онасининг изидан эргашиб, нима иш қилса, шуни такрорлар экан. Ҳатто бир гал сут тўла пақирға ҳам тушиб кетганини, хайриятки, сут совуқ бўлганини кулиб эслайди. Онаси охири, ўзига яраша идиш ва анжомлар кир ювишға ва ҳамир қоришға тоғорачалар, кичкина супургилар олиб беради. Хуллас, тиниб-тинчимас қаҳрамонимиз ёшлигидан уздабурон, ҳаракатчанлиги билан ажралиб турган.

Қаҳрамонимиз Ўзбекистон Республикаси Президенти стипендианти бўлиши, умуман, бу каби ютуқларининг асосий омил ҳақида куйидаги фикрларни билдирди:

– Ютуқ ва муваффақиятларим омил келажакка бўлган ишончимда, деб ўйлайман. Мен бу дунёдан шунчакки ашаб ўтишни истайман. Зеро, “Бешиқдан то қабргача илм изла” дейди доно халқимиз. Келажакда халққа фойдаси тегадиган етук инсон бўлишни, атрофимдагилар-

ға, айниқса, фарзандларимға ўрнак бўлишни истайман. Бугунға қадар эришган ютуқларимда яқинларим ва ота-онамнинг ҳиссаси катта. Айниқса, онам бирор танлов ёки мусобақаға қатнашсам, мен билан тенгма тенг нафас олади. Гуёки, мен билан бирға имтихон топширади. Қолаверса, тўғри йўл кўрсатган устозларимнинг қўллаб-қувватлаши ҳам менға катта куч бағишлайди. Хусусан, устозим – Фароғат Қосимова билан 1-курсни тугатаётган пайтим танишганман. Юқори курсға ўтганим сари устозларим сафи кўпайиб борди. Доцент ва профессорларнинг дарсларидан ўзгача куч оламан. Хусусан, архитектура фанлари доктори, профессор Ахтам Уралов, архитектура фанлари номзоди, доцент Анвар Айматов ҳозирда илмий ишимға раҳбарлик қилиб, келгусида соҳанинг етук мутахассиси бўлишим учун маслаҳат ва тавсияларини аямаяпти.

Матлубахон Алижановадан ушбу номдор стипендияға сазовор бўлиш жараёни ҳақида сўрадик:

– Айнан Президент стипендиясига лойик кўрилишимға тўлиқ ишонганман деб айта олмайман. Лекин ич-ичимдан

ҳис қилардим. Аслида, муваффақият қозонмайдиған ишға ҳаракат қилмасдим. Чунки бошлаган ишим доим ижобий яқун топади. Барибир, катта синов бўлгани учун бироз ҳадиксирганим рост. Яқинларим буни урдалашимға ва кучли эканлигимға ишонимини тинмай таъкидлашди. Кўриб турганинингиздек, натижаси ёмон бўлмади. Уларнинг ишончини оқладим... Қолаверса, устозларим ҳам бу даражаға етишим учун ўз билими, вақти ва меҳрини аямашди. Ҳаттоки карантин вақтида ҳам мобил телефон орқали боғланиб, вақтимни бекор ўтказмаслигим учун бир қанча вазифалар беришарди. Фидойи инсонлар кўмағида мана шундай шохсупани эгаллаб турибман. Аслида, бу ютуқлар менки эмас, онамники, деб баралла айтсам арзийди. Онам ўзи эришолмаган нарсаларға бизни эришишимизни жудаям хоҳлайди. Шундан, бизға барча эшиқларни очиб берган, доимо кўлимиздан тутиб турган.

Сўхбатимиз яқунда Матлубахоннинг келажакдаги мақсад ва режалари ҳақида ҳам қизикдик. Келажакда ўз олдига улкан марраларни қўйган Матлубахон Алижанова инсон бўлишининг ўзи энг катта бахт, эканини таъкидлади. Шунингдек, оилавий хотиржамлик, соғлиқ-саломатлиқни биринчи ўринға қўйиши, илмда янги одимлар ташлаб, Ватан равнақиға хизмат қиладиған кўплай лойихалар яратишни ўзининг асосий мақсади, деб билади. Айни пайтда ширингина бир нафар фарзанднинг онаси. Турмуш ўроти ва оиласининг фарзанд тарбиясида ҳам, дарс қилишда ҳам ёрдاملарини аямаганлигини алоҳида таъкидлади.

Матлубахоннинг тенгдошларига самимий тавсиясини сўнгсўз ўрнида келтирамиз:

– Инсон ҳамиша Яратганға, ўзига ишонини керак. Бу даврда уздабурон инсон бўлиш, эпчиллик жуда муҳим. Атрофдаги негативлик, салбий нарсаларни таҳлил қилишға кучингизни сарфламанг. Имкон қадар ҳаётнинг эзгу томонларини кўринг. Ўзингизни шахсий ривожланишингиз учун тинмай ҳаракат қилинг, кучли ва билимли бўлишға борингизни беринг. Шундагина ота-онангизға, оилангизға, Ватанингизға ёрдэм бера оласиз. Камчиликлар ҳамиша бор, уни тўзатиш учун куч ва билим керак. Сиз эса шу куч ва билимға айланинг. Бир ишни бошладингизми, охириға қадар давом эттиринг. Яхши ният қилинг, эзгу мақсадлар қўйинг, албатта, ҳаммасига эришасиз!

Туғилган кунингиз муборак бўлсин!

2024 йил январь ойининг шу кунларида таваллуд айёмларини нишонлайдиган

Ўзбекистон Республикаси Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги Архитектура ва шаҳарсозликни ривожлантириш бошқармаси бош мутахассиси **Ойбек Дониев**, Лойиха фаолиятини мувофиқлаштириш бўлими бош мутахассиси **Рустам Кўчқоров**, “Shaharsozlik hujjatlarini ekspertiza qilish respublika markazi” DM директори **Мираббос Иноятов**, директор ёрдэмчиси **Шаҳноза Мирсаидова**,

“O‘zog‘irsanoatloyiha” АЖ ҳисобчиси **Зиёда Абдурахмонова**, бош архитектор **Шокан Шалхаров**, бош муҳандис **Люция Ибрагимова**,

Бухоро вилояти, Вобкент тумани қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги бўлими бош мутахассиси **Жасур Шаропов**,

Жиззах вилояти, Зафаробод тумани қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги бўлими бош мутахассиси **Хусан Абдиев**,

Навоий вилояти, Хатирчи тумани қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги бўлими мутахассис-архитектору **Алишер Хидиров**, Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги соҳасида худудий назорат қилиш инспекцияси Қурилиш-монтаж ишлари устидан назорат бўлими етакчи мутахассиси **Мухриддин Авалбеков**,

Хоразм вилояти, Хазорасп тумани қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги бўлими архитектура ва қурилиш соҳаси бўйича бош мутахассиси **Асқарбек Раҳматжанов**,

Қашқадарё вилояти, Чироқчи туманидаги “Чироқчи” МЧЖ БСК бош директори **Ботир Ниёзов**ларни таваллуд қилиши билан чин дилдан муборакбод этишим.

УЛАРГА СИҲАТ-САЛОМАТЛИК, УЗОҚ УМР, ОИЛАВИЙ ХОТИРЖАМЛИК, МУСТАҲКАМ СОҒЛИҚ, ТИЛАЙМИЗ!

IQTIMOY-IQTISODIY GAZETA
O'ZBEKISTON BUNYODKORI
СТРОИТЕЛЬ УЗБЕКИСТАНА

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

Батир Закиров (Таҳрир хайъати раиси), Шерзод Хидоятлов, Давронжон Адиллов, Озода Жўраева, Козим Туляганов, Юлдаш Мағрупов, Жамшид Исмаилов, Бобир Элмуродов, Қудратбек Хошимбеков.

ТАҲРИРИЯТ:

Бош муҳаррир **Дилшод Жалолов**
Бош муҳаррир ўринбосари **Райҳона Ҳўжаева**
Саҳифаловчи **Акмал Махкамов**
Мусахҳиҳ **Марҳамат Мусулмонқуллова**

Газета «Ўзбекистон бунёдкори» **НАШРИЁТ УЙИ МЧЖ МУАССИСЛАРИ:**

«ЎЗБЕКISTON БУНЁДКОРИ» **НАШРИЁТ УЙИ МЧЖ МУАССИСЛАРИ:**

Ўзбекистон Республикаси Қурилиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлиги, «Ўзсаноатқурилишматериаллари» уюшмаси, «ЎзГАСКЛИТИ» ДУК, «ЎзшаҳарсозликЛИТИ» ДУК, «Қишлоқ қурилиш инвест» ИК МЧЖ, «ЎзгеорангметЛИТИ» ДУК.

ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:

100011, Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 18-уй.
Телефонлар: 71-241-01-29 (қабулхона), 71-241-01-43 (таҳририят), 71-241-01-29 (бухгалтерия), 71-208-12-00 (реклама ва обуна бўлими).
E-mail: info@uzbunyodkor.uz

ХУДУДЛАРДАГИ МУХБИРЛАРНИНГ ТЕЛЕФОН РАҚАМЛАРИ:

Қорақалпоғистон Республикаси: 90-658-50-43.
Андижон вилояти: 91-479-55-11.
Бухоро вилояти: 91-365-07-36.
Жиззах вилояти: 99-525-30-05.
Қашқадарё вилояти: 90-287-50-29.
Навоий вилояти: 99-731-17-40.
Наманган вилояти: 91-365-07-36.
Самарқанд вилояти: 95-560-30-45.
Сирдарё вилояти: 99-831-11-15.
Сурхондарё вилояти: 97-847-30-11.
Фарғона вилояти: 90-349-55-56.
Хоразм вилояти: 97-790-47-61.

Газета 2016 йил 25 июлда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0874-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси – 466.
Буюртма – Г-141.
1761 нусхада босилди.
Қўғоз бичими А-2.
Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилган. Баҳоси келишилган нархда. ISSN 2181-8762.
Таҳририятта келган кўлэмалар тақрир қилинмайди ва муаллифға қайтарилмайди.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди. Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишиға «Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси маъсул.

КОРХОНА МАНЗИЛИ:

Тошкент шаҳри, «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Навбатчи муҳаррир – Р. Ҳўжаева.

Навбатчи – М. Ҳайдаров.

ЎЗА яқуни – 21.40.
Топширилди – 22.00.